

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

NAMANGAN MUHANDISLIK-QURILISH INSTITUTI

NamMQI

o'quv-uslubiy bosh qo'llama

"TASDIQLAYMAN"

Namangan muhandislik-

qurilish instituti rektori

Sh. T. Ergashev

2024-yil " ____ "

MAXSUS FANLARNI O'QITISH METODIKASI

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 700 000 - Muhandislik, ishlov berish va qurilish sohalari

Ta'lim sohasi: 720 000 - Ishlab chiqarish va ishlov berish sohalari.

Mutaxassislik: 70720801 - Mashinasozlik texnologiyasi va jihozlari (ishlab chiqarish bo'yicha)

NAMANGAN-2024

Fan/modul kodi MFO'M1304	O'quv yili 2024-2025	Semestr(lar) 3	ECTS - Kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi	60 (30 m/30 a)	60	120
2.	<p>Fanning mazmuni</p> <p>2.1 Fanni o'qitish maqsadi va vazifalari</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad-maxsus fanlarni o'qitish metodikasi bo'yicha ta'lim standartida talab qilingan bilimlar darajasini ta'minlashdir.</p> <p>Fanning vazifalari-maxsus fanlarni o'qitish metodikasi fanning predmeti, maqsadi, vazifalari; maxsus fanlarni o'qitish qonuniyatlari va tamoyillari; maxsus fanlarni o'qitish metod va vositalari; maxsus fanlarni o'qitish jarayonida talabalarining bilim, ko'nikma va malakalarini baxolashning reyting tizimi; maxsus fanlarni o'qitish jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanish; maxsus fanlarni o'qitish jarayonida pedagogik texnologiyalardan foydalanish masalalarini magistratura talabalarini o'zlashtirishidir.</p> <p>II Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>2.1. Fan tarkibi mavzulari:</p> <p><u>III semestr</u></p> <p>1-mavzu. Mutaxassislarni tayyorlashda fanning o'rni va ahamiyati.</p> <p>Mutaxassislarni tayyorlashda fanning maqsadi va vazifalari. Maxsus fanlarni o'qitish qonuniyatlari va tamoyillari; Maxsus fanlarni o'qitish metod va vositalari. "Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi (MFO'M)" o'quv predmeti. Maxsus fanlar va ularning o'ziga xosliklari, maxsus fanlarni o'qitish jarayoni yaxlit tizimi.</p>			

2

<p>2-mavzu. Maxsus fanlarni o'qitish qonuniyatlari va tamoyillari.</p> <p>Maxsus fanlarni o'qitish qonuniyatlari. Maxsus fan o'qituvchisining o'quv me'yoriy xujjatlari va metodik ishlari, ularni rejalashtirish, tashkil etish va tayyorlash metodikasi. Ta'lim berish (didaktika)ning asosiy tamoyillari quyidagilar. Faollik tamoyili. Nazariya bilan amaliyotning bir-biri bilan bog'likligi. O'qitishning asosiy qoidalari. Dars o'tishning uslubini tanlash</p> <p>3-mavzu. Maxsus fanlarni o'qitish metod va vositalar. Maxsus fanlarni o'qitish shakllarining umumiy tavsifi.</p> <p>Maxsus fanlarni o'qitish metod va vositalari. O'qitish metodlariga quyilgan talablar. Ta'lim metodlarining tasnifi (xilma-xilligi). O'qitish metodlariga quyilgan talablar. O'qitish va o'rganish darajalari buyicha o'quv maqsadlari: Maxsus fanlarni o'qitish turlari va shakllari. Mashg'ulot turlari. Xar bir mashg'ulot turining qisqacha mazmuni. O'qituvchining mashinasozlik texnologiyasi fanlari kursidan dars tayyorlash va dars berish ishlari rejasi. Mashg'ulotlarni ma'ruza metodi. Talabalarining vazifasi. Press-konferensiya ma'ruzasi. Qiziqishni uyg'otish va saqlab turish.</p> <p>4-mavzu. Maxsus fanlardan ma'ruza, tajriba-amaliy, seminar mashg'ulotlarini tashkil qilish va o'tkazish uslubiyoti.</p> <p>Ma'ruza. Uslubning asosiy vazifasi. Yo'rinqnoma berish. Ma'ruza shaklida ta'lim berishning o'ziga xos xususiyatlari. Ma'ruzada o'qitishva ta'lim texnologiyasining jarayonli tuzulmasi. Ma'ruzalarda namunaviy modellar va texnologik xartalar. Laboratoriya mashg'ulotlarini tashkil etish usullari. Laboratoriya mashg'ulotlarini olib borish tartibi. Seminar mashg'ulotlarni o'tkazish. Seminar mashg'ulotining vazifalari. Seminar rejasi savollari buyicha talabalar bilan savol-javob utkazish. Seminar mashg'ulotlar o'quv jarayonida o'rini. Seminar mashg'ulotlar o'tkazishning tashkiliy shakllari</p>

3

<p>5-mavzu. Maxsus fanlardan talabalar mustaqil ta'limni tashkil qilish hamda o'tkazish</p> <p>Mustaqil ta'lim va uni tashkil etish metodikasi. Mustaqil o'qishni o'quv xonasida tashkil etishi. Mustaqil oq'ishni uyda tashkil etish usuli.</p> <p>6-mavzu. Talabalarining kurs loyixalari bajarishlarini tashkil qilish.</p> <p>Kurs ishi (loyixa)ni takomillashtirish yo'llari va vositalari. Referativ xarakterdagi kurs ishi. Amaliy xarakterdagi kurs ishi tuzilishi. Eksperimental xarakterdagi kurs ishi. Kurs ishi (loyixaga) taqriz.</p> <p>7-mavzu. Maxsus fanlardan oquv amaliyotini tashkil etish va o'tkazish.</p> <p>Maxsus fanlardan o'quv amaliyotini tashkil etish va o'tkazish. O'quv-tanishuv amaliyoti. Amaliyot turlari. OUYUlarida amaliyotni tashkil etish.</p> <p>8-mavzu. Talabalarining bitiruv malakaviy ishlari va dissertatsiya ishlarini bajarishlarini tashkil qilish.</p> <p>Talabalarining bitiruv malakaviy ishlari bajarishlarini tashkil qilish. Dissertatsiya ustida ishlash. Dissertatsiya ishi rahbari. Bitiruv malakaviy ishi strukturasi.</p> <p>9-mavzu. Maxsus fanlarni o'qitish jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanish.</p> <p>Maxsus fanlarni o'qitishda texnik va dasturiy vositalar. Multimedia vositalari va multimedaning amaliy dasturlari. Interaktiv texnologiyalar. Nointeraktiv texnologiyalar. Elektron kitob.</p> <p>10-mavzu. Maxsus fanlarni o'qitish jarayonlarida pedagogik texnologiyalardan foydalanish.</p> <p>O'qitish jarayonida pedagogik texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati. O'qitishda turli xil metodlardan</p>

<p>foydalanish. O'qitish metodlari. Interfaol ta'lim strategiyalarini amalga oshirish vositalari.</p> <p>11-mavzu. Bo'lajak mutaxassislariga kasbiy ta'lim berish metodlari</p> <p>Mustaqil kuzatish. Ko'rgazmali qo'llanmalar. Tabiiy namunalarni namoyish qilish. O'qitishning texnikaviy vositalaridan foydalanish. Mexnat usullari bosqichlari.</p> <p>12-mavzu. Kasb ta'limiga oid metodik ishlarni tashkil qilish usullari.</p> <p>Kasb ta'limi tashkil etish. Kasb ta'limi darslarida o'quv reja tuzish. Tuzilgan o'quv rejalarda qo'yiladigan maqsadlar. Pedagogik o'qishlar tashkil qilinishi.</p> <p>13-mavzu. Kasb-xunar ta'limi o'quv muassasalarida zamonaviy darsga qo'yiladigan talablar</p> <p>Dars va uning turlari. Kasb-xunar ta'limida darslarga qo'yiladigan talablar. Zamonaviy darsning maqsadlari. Darslarga qo'yiladigan didaktik talablar. Darsga qo'yiladigan psixologik talablar.</p> <p>14-mavzu. Bilimlar, kasb kunikmalari va makalalarini tekshirish metodlari.</p> <p>Takroriy-umumlashitiruvchi darslar. Oliy o'quv yurtlarida bilimlarni baxolash mezonlari. Ta'lim bosqichlari. Bilimlarni tekshirishda takroriy umumlashitiruvchi darslar. Talabalarga maxsus fanlar bo'yicha ta'lim berishni takomillashitirish omillari.</p> <p>15-mavzu. Maxsus fanlarni o'qitishda. O'qituvchining kasbiy- pedagogik faoliyati</p> <p>Maxsus fanlarni o'qitishda pedagogik texnologiyaning asosiy elementlari, yangi pedagogik texnologiya. Axborotli texnologiya pedagogik texnologiyaning tarkibiy qismi, Ta'lim texnologiyasi-didaktik tizimning tarkibiy jarayonli qismidir.</p>
--

<p>III. Amaliy mashg'ulotlari buyicha ko'rsatma va tavsiyalar</p> <p>Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maxsus fanlarni o'qitishning boshqa o'quv fanlari va ishlab chiqarish tayyorlarligi bilan bog'liqligi 2. O'quv fani dasturini o'rganish va uni tashkil qilish mavzuidagi ma'ruza mashg'uloti o'tkazishga uslubiy ishlanma tayyorlash. 3. Maxsus fan bo'yicha darsliklarni taxlil qilish mavzuidagi ma'ruza mashg'uloti o'tkazishga doir uslubiy ishlanma tayyorlash. 4. Uslubiy ishlanmaning yoyma variant (senariy)ni tuzish usullari. 5. Mashg'ulot tashkil qilishning optimal shakllarini tanlashda qaratiladigan uslublar. 6. O'qitishning texnik vositalari va o'quv ko'rgazmali qo'llanmalarni tanlash va foydalanishdagi afzalliklari 7. Darslar uchun ko'rgazmali vositalar tizimini ishlab chiqish mavzuidagi amaliy mashg'ulot o'tkazishga uslubiy ishlanma tayyorlash. 8. Mashinasozlik fanlari bo'yicha darslikni taxlil qilish. 9. Maxsus fanlarni o'qitishni loyixalashirish va rejilashirishda o'qitish maqsadlarini belgilash yo'li. 10. O'qitish maqsadlarining moxiyati va mazmuni. Maqsadlar taksonomiyasi. 11. O'quv mashg'ulotining texnologik xaritasi. 12. Ta'lim vositalarini tanlashni aniklovchi omillar. 13. O'quv rejasini taxlil qilish. 14. Istiqbolli-mavzuy rejanı ishlab chiqish. 15. Maxsus fanlarni o'qitishda talabalar bilimni baxolash mezonlari. <p>Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.</p>
--

<p>IV. Laboratoriya ishlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar</p> <p>O'quv rejalarida laboratoriya ishlari kiritilmagan</p> <p>V. Kurs ishi (loyihasi) bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar</p> <p>O'quv rejalarida laboratoriya ishlari kiritilmagan</p> <p>VI. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar</p> <p>Magistrantning joriy mustaqil ishlarining vazifasi-ularning bilimlarini chuqurlashtirish va mustahkamlash, amaliy ko'nikmalarini rivojlantirish:</p> <p>-qidirish, tahlil, strukturlash va axborotni taqdim etish;</p> <p>-hisob ishlarini bajarish;</p> <p>-tadqiqot ishlari, konferentsiya va seminarlarda ishtirok etish;</p> <p>-o'qituvchi belgilab bergan mavzu bo'yicha ilmiy maqolalarni tahlil qilish.</p> <p>Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. MFO'M ustida ish olib borgan pedagog va buyuk allomalar. 2. Davlat ta'lim standarti va o'quv reja. 3. O'quv uslubiy majmua yaratish 4. O'qitish usuli va metodining farqi. 5. Maxsus fanlarni o'qitishda samarali vositalar. 6. Mashg'ulot tashkil qilishning optimal shakllarini tanlash. 7. Oliy ta'limda modulli texnologiyalardan foydalanishning shart-sharoitlari. 8. Maxsus fanlardan tajriba-amaliy va boshqa mashg'ulotlarni tashkil qilish xamda o'tkazish uslubiyotini ishlab chiqish. 9. Seminar va amaliy mashg'ulotlar o'quv jarayonidagi o'rini va ularning farqi. 10. Laboratoriya mashg'ulotlarini o'tkazishning frontal usulidan foydalanish. 11. Mustaqil ta'limni uyda tashkil etish usuli. 12. Mustaqil o'qitishni o'quv xonasida tashkil etish. 13. Kurs loyixasi va DLning sifatini oshirish. 14. Multimedia amliy dasturlarini darsda qo'llash. 15. Interaktiv texnologiyalardan darslarda foydalanish. 16. Maxsus fanlarni o'qitishda. umumkasbiy
--

<p>kunlikmalarning shakllanishi va rivojlanishi.</p> <ol style="list-style-type: none"> 17. Maxsus fanlardan ta'lim jarayonini tashkil qilish uslublari. 18. Maxsus fan o'qituvchisining o'quv me'yoriy xujjatlarni rejalashtirish metodikasi. 19. Maxsus fanlardan ma'ruza mashg'ulotlarini tashkil qilish va o'tkazish uslubiyotini ishlab chiqish. 20. Nazorat natijalarini tekshirish va o'quv faoliyatini optimallashtirish shakllari. 21. Maxsus fanlarni ishlab chiqarish bilan bog'liqligi. 22. Talabalarning kurs loyixalari va bitiruv malakaviy va dissertatsiya ishlari bajarishlarini tashkil qilish. Mavzu tanlash, ish rejasini kelishish va tasdiqlash uslublari. 23. Bitiruv malakaviy ishlarning kompazitsion tarkibi va mazmunini. Ishni rasmiylashtirish va ximoya qilish tartibi. 24. O'quv materiali o'zlashtirishini nazorat qilish maqsadi va nazoratga bo'lgan talablar. 25. O'qitishning texnik vositalari va o'quv ko'rgazmali qo'llanmalarni tanlash va foydalanishdagi afzalliklari. 26. Maxsus fanlarni o'qitishni takomillashtirishning samarali yo'llari. 27. Mustaqil kuzatish usullari. 28. O'qituvchining texnikaviy vositalardan foydalanish usullari. 29. O'quv ustaxonasidagi darslarni olib boorish va ularni maqsadi 30. Uslubiy komissiyaning asosiy vazifalari. 	<p>3. VII. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetentsiyalar)</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida magistrant:</p> <ul style="list-style-type: none"> - maxsus fanlarni o'qitish metodikasi fanining predmeti, maqsad va vazifalari; - maxsus fanlarni o'qitish qonuniyatlarini va tamoyillari; - maxsus fanlar ta'lim mazmunini tanlash mezonlari; - maxsus fanlarni o'qitish metod va vositalari; - maxsus fanlarni o'qitishning tashkiliy shakllari; - maxsus fanlarni o'qitishning axborot texnologiyalari;
---	--

<ul style="list-style-type: none"> - maxsus fanlarni o'qitish texnologiyalari; - maxsus fanlardan o'quv amaliyotini tashkil etish; - o'quv-ishlab chiqarish ishlarini me'yorlashtirish va tashkil etish; - maxsus fan o'qituvchisining o'quv me'yoriy xujjatlari va metodik ishlari, ularni rejalashtirish, tashkil etish va tayyorlash metodikasi haqida tasavvurga ega bo'lishi; - maxsus fanlarni o'qitish jarayonining tuzilishi, qonuniyat va tamoyillari; maxsus fanlarni o'qitish jarayonida professor-o'qituvchining vazifalari va talabalarining o'quv-bilish faoliyatini tashkil etish, talabalarining diqqatini jalb qilish va mashg'ulot samaradorligini oshirish metodlari va vositalari, maxsus fanlarni o'qitish shakllari (ma'ruza, seminar, amaliy, laboratoriya, mustaqil ta'lim, kurs ishlari, bitiruv malakaviy ishlari, o'quv amaliyoti, malakaviy ishlab chiqarish amaliyoti)ni tashkil etish va o'tkazish metodikasini, maxsus fanlarni o'qitish jarayonida talabalarining bilim, kunikma va malakalarini tashxis etish turlari, shakl va metodlarini, maxsus fanlarni o'qitishning multimedia va interfaol ta'lim texnologiyalarini bilishi va ulardan foydalana olishi; - maxsus fanlarning didaktik ta'minotini ishlab chiqish, mashg'ulot ishlamalarini tayyorlash, maxsus fanlarning o'quv-uslubiy majmualarini ishlab chiqish, maxsus fanlarni o'qitish jarayonida reyting tizimini qo'llash, maxsus fanlarni o'qitishda. Mashg'ulotlarning rejasini tuzish va ma'ruza matnini tayyorlash; ochik mashg'ulotlarni o'tkazish va xujjatlarni rasmiylashtirish, yil, semestr bo'yicha o'quv ishlarining tashkil etilishini rejalashtirish, auditoriyadan tashqari ish shakllariga raxbarlik qilish, o'qitish jarayonida axborot texnologiyalari va interfaol texnologiyalarni qo'llash kunlikmalari ega bo'lishi kerak. 	<p>4. VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys--stadlar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar;
--	---

5	<ul style="list-style-type: none"> jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar. <p style="text-align: center;">IX. Kreditlarni olish uchun talablar</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishini topshirish kerak..</p>
6.	<p style="text-align: center;">X. Adabiyotlar</p> <p style="text-align: center;">Asosiy adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonunning mazmun-mohiyati (O'RO-637, 23.09.2020) 2. K.X.Abdullayev. "Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi". Darslik "Sunrice nashriyoti" Namangan – 2024, 460 b 3. D.Tojiboyeva, A.Yo'ldoshev, "Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi". Darslik. Alohachi. Toshkent - 2009. - 568 b. 4. K.X.Abdullayev. "Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi". O'quv qo'llanma "Sunrice nashriyoti" Namangan – 2024, 252 b <p style="text-align: center;">Qo'shimcha adabiyotlar.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yil "24"-apreldagi 136-sonli buyrug'i 6. K. Abdullayev. «Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi» ma'ruza mashg'ulotlarni o'kazishga oid o'quv uslubiy qo'llanma. Namangan-2023, 146b 7. K. Abdullayev. «Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi» amaliy mashg'ulotlarni o'kazishga oid o'quv uslubiy qo'llanma. Namangan-2023, 100b <p style="text-align: center;">Internet saytlari</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi hukumat portali. 2. www.ziynet.uz – O'zbekiston Respublikasi ta'lim portali. 3. www.natlib.uz – Alisher Navoiy nomidagi milliy kutubxona. 4. https://www.scops.com – Scopus xalqaro ma'lumotlar bazasi.

7.	<p>Fanning o'quv dasturi mutaxassislikning o'quv rejasiga majburiy fan sifatida kiritilgan va institut Kengashining 2024-yil «__» «__» - soni qarori bilan tasdiqlangan.</p>
8.	<p>Fan(modul) uchun ma'sul: K.X.Abdullayev—«Mashinasozlik texnologiyasi» kafedraşi dotsenti, t.f.n</p>
9.	<p>Taqrizchi: A. Botirov—«Mashinasozlik texnologiyasi» kafedraşi dotsenti, t.f.n M.Abduvoxidov NamMTI. TMJ kafedraşi dotsenti</p>